

Habsburg Ottó Megemlékezés

Pannonhalma, 2022. július 3.

Szapáry György

Tisztelt Főapát Úr! Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Igazgató Urak!
Tisztelt Tagjai a Habsburg Ottó családjának! Kedves Barátaim!

Habsburg Ottó életében kiemelkedő szerepet játszott Pannonhalma és a bencések által képviselt eszmeiség. Bár a Madeira szigetén, majd Spanyolországban száműzetésben élő Ottó nem tudott Pannonhalmára iskolába járni, pannonhalmi bencés szerzetesek utaztak ki őt tanítani. Habsburg Ottó számos beszédében, írásában tesz tanúságot a pannonhalmi bencések iránti hálájáról. 1993. szeptember 2-án tartott beszédében így szólt a hallgatóságához: *„Sokszor kérdezik tőlem, miként lehet, hogy bár hetven éven át nem jöttem Magyarországra, mégis megőriztem ennek az országnak nem csak szellemét, szeretetét, de a nyelvét is. Ezt a bencéseknek köszönhetem... És hogy egyáltalán magammal vittem a magyar hazát külföldre, a bencéseknek köszönhetem.”* Habsburg Ottó 20 éven át volt a bajor CSU színeiben az Európai Parlament képviselője, de az egyetlen magyarul beszélő képviselő, aki hatékonyan egyengette Magyarország útját az Európai Unió tagság felé, úgy is mint azon EP delegáció vezetője, amely a magyar országgyűléssel tartotta a kapcsolatot. Egyik kezdeményezője volt az 1989-es Paneurópai Pikniknek Sopron környékén, amikor kelet-német menekültek százait engedték át a határon Ausztriába, és ami végül a berlini fal lebontásához vezetett. Ahogy Helmut Kohl német kancellár fogalmazott, Magyarország üttötte ki az első téglát a berlini falból. Ottó elmondta, hogy az Európai Unió bővítése számára az életének egyik legboldogabb pillanata volt.

Habsburg Ottó nem csak a hazaszeretetét, hanem az Istenbe vetett hitét, az erkölcsi tartását is a bencés tanárai támogatásával mélyítette el. Ahogy a fent említett beszédében mondta, *„...egész életünknek az alapja a vallás és hit Istenben... az Istenbe vetett bizalom az, ami fönntartja az emberben az akaratot, hogy tovább éljen, tovább dolgozzon...”*. Ha Istenben hiszünk, legyőzhetetlenek leszünk, mert, mondja Ottó *„mindig jó lesz a lelkiismeretünk, és a jó lelkiismeret a legfontosabb minden munkánál”*.

Küzdelmes úton, száműzötten lett Habsburg Ottó bencés diák. Én is viszontagságos utat jártam be mire Pannonhalmára kerültem elsős gimnazistaként 1953 szeptemberében. A kommunista diktatúra alatt az arisztokrata családokat kirekesztették, üldözték, „osztályellenségnek” bélyegezték. Szüleim vagyonát elkobozták, koncepciós perben 1950-ben bebörtönözték, édesanyámat tíz évre, édesapámat öt évre ítélték el koholt vádak alapján. Édesapám letöltötte az öt évet, és utána, mint éjjeliőr dolgozott egy csepeli gyárban. Édesanyámat a börtön nagyon megviselte, egészsége állapotára való tekintettel hat év után 1956 augusztusában feltételes szabadságra bocsátották. Öten voltunk testvérek, minket édesapám húgával együtt kitelepítettek Tiszapolgárra 1951-ben.

Miután az összes vagyonuk államosítva lett és tisztességes állást sem kaptak – édesapám vásári árus volt a bebörtönzése előtt - szüleim már nem tudtak öt gyermeket eltartani, minket gyermekeket a család különböző barátainál helyeztek el rövidebb-hosszabb időre vidéken és Budapesten. A kitelepítéskor az öt gyermeket összeszedték és elvitték Tiszapolgárra. Így történt, hogy én az első nyolc elemi hét iskolában végeztem el.

Ebben a helyzetben történt sorsdöntő változás, amikor 1953 szeptemberében, miután már egy évet veszítettem az iskolai évekből, mert nem hagyhattam el Tiszapolgárt, felvettek a pannonhalmi gimnáziumba. Ez év nyarán az új Nagy Imre kormány megszüntette a kitelepítést azzal a feltétellel, hogy a kitelepítettek nem költözhetnek Budapestre. Engem, mint „osztályellenséget” állami gimnáziumba nem vettek volna fel, családomnak viszont voltak szoros bencés kapcsolatai, s így kerültem Pannonhalmára. Habsburg Ottóhoz hasonlóan, az én életemre, gondolkodásomra, erkölcsi értékrendemre, hitemre is döntő befolyással bírtak a Pannonhalmán eltöltött évek.

És most kérem, hogy engedjék, engedjétek meg, hogy a mostani diákokhoz is szóljak, megosztva pannonhalmi éveim tapasztalatát. KI VAGY?, így tudnám röviden megragadni Pannonhalma szellemiségét. A bencés tanárok nem csak a tudást adták át, hanem arra ösztönöztek minket, hogy tegyük fel magunknak ezt a kérdést: Ki vagy? - és keresd rá a választ! Mi a célod, hogy akarod azt elérni, milyen erőfeszítéseket teszel érte, milyen az erkölcsi értékrended és a hited, hogyan viszonyulsz a családdodhoz, a családalapításhoz, a barátokhoz? Hogyan szereted a hazádat, mit tudsz

tenni érte? Ezek a kérdések sokszor felmerülnek az életben, elő fognak jönni az Ti életetekben is. Itt Pannonhalmán megtanultuk a választ megtalálni arra a kérdésre, hogy ki vagyok, kik vagyunk. Robert Frost amerikai költő mondta a végzős diákoknak, hogy az életben ne csatlakozzatok túl sok közösséghez, de háromhoz mindenképpen: a család, az alma mater és a Haza, a patria. A család és a Haza egyértelmű, talán az alma materhez érdemes pár gondolatot fűzni. Gimnáziumba olyan korban járunk, amikor egyéniségünk, gondolkodásunk, világnézetünk formálódik. Nagyon termékeny évek ezek abból a szempontból, hogy hogyan fogunk viszonyulni a körülöttünk zajló világhoz, hogyan nézünk szembe a kihívásokkal, a nehézségekkel, amelyekkel az ember óhatatlanul szembe kerül az élet folyamán. Életre szóló barátságokat kötünk ezekben az években. Akinek Pannonhalma az alma matere, érdemes ápolnia a szellemiségét és őriznie a barátságokat, amelyek itt kötődtek.

Habsburg Ottóval először Washingtonban találkoztam 1968 novemberében az amerikai választások estéjén unokatestvérem házában. Richard Nixon, a republikánus pártból és Hubert Humphrey a demokrata pártból versenyeztek a Fehér Ház elnöki székéért. Alkalmam volt hosszabban beszélgetni vele az amerikai bel-és külpolitikáról, Amerika geopolitikai szerepéről a hidegháború idején. Megtapasztalhattam szerteágazó jártasságát a nemzetközi politikában és különösen bölcs és előrelátó gondolatait. Nagy hangsúlyt helyezett a biztonságra, mert gazdasági fejlődés csak akkor lehetséges, ha béke és biztonság van. Pusztító háború dúl a szomszédságunkban, emlékezzünk tehát Szent Benedek Atya intelmére: *„fordulj el a rossztól, s tedd a jót; keresd a békét és járj utána”*.

Washingtoni találkozásunk után már csak 2006-ban volt alkalmam vele röviden beszélni a Gödöllői Királyi Kastélyban IV. Károly magyar királlyá koronázásának 90. évfordulója alkalmából szervezett ünnepségen. De hátra van még egy találkozásunk Pannonhalmán. Habsburg Ottó szíve itt van eltemetve a Bazilika altemplomában és terveim szerint az én hamvaim is ide fognak kerülni a Fájdalmas Anya Kápolnájába, a feleségem hamvai mellé. Addig is magammal hordozom azt a tudást és szellemiséget, amit itt, a bencés gimnáziumban szereztem.

Laudetur Jesus Christus